

private Tjenere. I private Tjenesteforhold vedtages der jo dog Bestemmelser, som man ikke har Ret til kun at lade gjælde saa længe, man synes derom, og derpaa eensidig tage dem tilbage; og hvad der ikke retteligen kunde stee i private Tjenesteforhold, det skulde dog vel heller ikke kunne finde Anvendelse ligeoverfor Stats-tjenere. Her i Landet er det derhos historisk Ret, at ogsaa Embedsmanden er berettiget til at faae sit Mellemværende med det Offentlige afgjort ved Lands Lov og Ret. Jeg veed ikke, at dette i Absolutismens Dage er blevet nogen Embedsmand nægtet, og allermindst skulde man dog komme ind paa det nu. Jeg troer derfor, at det maa betragtes som en given Ting at der i den Slags Spørgsmaal maa finde Recours til Domstolene Sted, naar der ikke i de paagjældende Love er gjort speciel Undtagelse derfra, men her er der ikke gjort nogen saadan Undtagelse; derimod kjende vi enkelte ganske specielle Undtagelser, som i Loven om Dyrtids-tillæg, og saadanne Undtagelser stadfæste netop modsætningsviis den almindelige Regel. Hensynet til mulig Kollision ved senere Afgjørelser for Domstolene er dog isvrigt ikke den Betragtningssmaaade, der for mig her er den overveieende. Det lader sig vistnok ikke forud med Bestemthed sige, hvorledes Domstolene ville afgjøre Spørgsmaalet; kun troer jeg, at det ikke er ubeskiert at sige, at der er ret god Grund for den Antagelse, at Domstolene ville fortolke Loven af 19de Februar 1861 — hvorom det her gjælder — anderledes end steet er her i Salen ved Afstemningen ved 2den Behandling. Men hvad enten de Herrer mene, at Spørgsmaalet senere vil kunne afgjøres ved Domstolene eller ikke, og hvad enten der lægges megen eller liden Vægt paa en saadan senere Afgjørelses Dverensstemmelse eller Ikke-Dverensstemmelse med vor Besvarelse af det foreliggende Spørgsmaal, saa tør Ingen tage sig det let, enten i Haab om, at Afgjørelsen senere andetsteds vil kunne revideres, eller i Fryghed, fordi en saadan Revision formeentlig ikke vil komme tilsyne. Ved Intet af dette kunne vi berolige os her; vi skulle afgjøre Spørgsmaalet, som det, efter hvad der foreligger os, rettelig bør afgjøres, og forsaavidt seer jeg Sagen ganske som ved forrige Behandling, navnlig at Betyd-

ningen fornemmelig ligger deri, at man ved sin Beslutning — denne være saa endelig eller ikke endelig — synes at være i Færd med at begaae Uret mod de paagjældende Retsbetjente. I saa Henseende maa jeg nu idag, ligesom for-gangen først og fremmest holde mig til Lov-texten; derom gjælder det her som ved alle lignende Leiligheder. Den ærede Rigsdags-mand for Svendborg Amts 6te Valgfreds (S. A. Hansen) yttrede vel før, at „den juridiske Fortolkning“ ikke maatte være den, som det kom an paa; men derimod Lovgiverens Villie og Mening maatte man see at ramme. Men hvad er det for en Modsætning? Den juridiske Fortolkning er jo netop ikke Andet end den, der stiler hen mod Lovgiverens Mening og Villie; den Bei, hvorpaa man søger at naae denne Lovgiverens Mening og Villie, gaaer netop gennem de foreliggende Love som saadanne, Lovtexterne, som de ere givne; kun gaaer man ikke tilbage til de tvivlsomme og usikre Forklaringer hos den ene eller den anden Enkelte om, hvad Meningen har været; et sikkert, bestemt og sandt Udtryk for, hvad Meningen har været, er end ikke at erholde i en samlet Udtalelse af den ene Afdeling af Rigsdagen, ja end ikke i Udtalelser fra begge Afdelingerne; thi der bliver jo dog den væsentlige Faktor tilbage, Hans Majestæt Kongens Regjering. Det er derfor igjennem Lovtexten, at vi Alle først og fremmest skulle finde Lovgivningens sande Mening og Villie. Lad det end være muligt, at der ved en enkelt Leilighed kunde være indløbet et Uheld, saa at man med en vis Føie kunde sige, at det, der var kommet til at ligge i Lovtexten, ikke af Lovgivningen i Virkeligheden havde været tilstigtet, saa er det: at afvige fra Lovtexten istedetfor at raade Bod paa Ulempen ved en ny Lov, altid en farlig Bet at komme ind paa, hvor Fodsættet let slipper og man ikke ret veed, hvor man ender. Det er nu det, man her i Salen vil; det indrømmes fra alle Sider, at Lovtexten i sig selv er klar og tydelig, men det paastaaes, at den paa Grund af de bagved liggende Forhandlinger bør sees anderledes. Men er Texten i sig selv virkelig klar, maatte dog Betingelsen for at fravige den ialtsald være, at en fast og sikker Overbeviisning kunde have om, at Meningen i Virkeligheden havde